

บทที่ 8

ตลาดปัจจัยการผลิตและการกำหนดราคาปัจจัยการผลิต

ตลาดปัจจัยการผลิต (Factors Market)

ตลาดปัจจัยการผลิต เป็นกิจกรรมการตกลงซื้อขายปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน และการประกอบการ ระหว่างหน่วยผลิตกับเจ้าของปัจจัยการผลิต โดยเจ้าของปัจจัยการผลิตจะได้รับค่าตอบแทนในรูปของค่าเช่า ค่าจ้าง ดอกเบี้ยและกำไร จากหน่วยผลิต ซึ่งค่าตอบแทนนี้จะเป็นรายจ่ายของหน่วยผลิตและเป็นรายได้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิต โดยรายได้นี้จะถูกกำหนดโดยปริมาณและราคาของปัจจัยการผลิต

อุปสงค์สำหรับปัจจัยการผลิต

อุปสงค์ของปัจจัยการผลิต จะเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand) คือ ความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการของผู้ผลิตเพื่อนำมาใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการ การหาอุปสงค์สำหรับปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง จะเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความต้องการปัจจัยการผลิต ณ ระดับราคาต่าง ๆ จากแนวคิดการใช้ปัจจัยการผลิต เพื่อให้ได้กำไรสูงสุด ซึ่งจะประกอบด้วยอุปสงค์ของหน่วยผลิตและอุปสงค์ตลาดต่อปัจจัยการผลิต

อุปทานของปัจจัยการผลิต

อุปทานของปัจจัยการผลิต หมายถึง ปริมาณความต้องการเสนอขายปัจจัยการผลิตของเจ้าของปัจจัยการผลิต ณ ระดับราคาต่าง ๆ โดยจะประกอบด้วยอุปทานปัจจัยส่วนบุคคลและอุปทานปัจจัยของตลาด ซึ่งมีดุลยภาพ ณ จุดที่ปริมาณความต้องการเสนอซื้อจะเท่ากับปริมาณความต้องการเสนอขายปัจจัยการผลิตนั้นพอดี

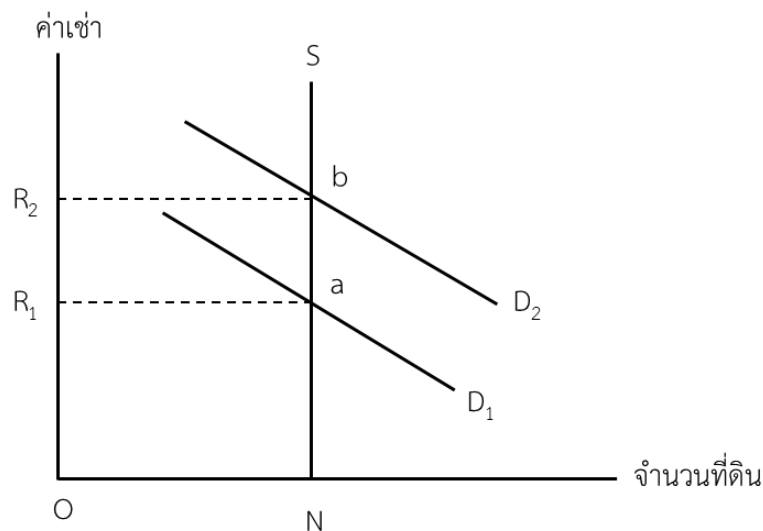
ผลตอบแทนปัจจัยการผลิต

- ค่าเช่า
- ค่าจ้าง
- ดอกเบี้ย
- กำไร

1. ค่าเช่า

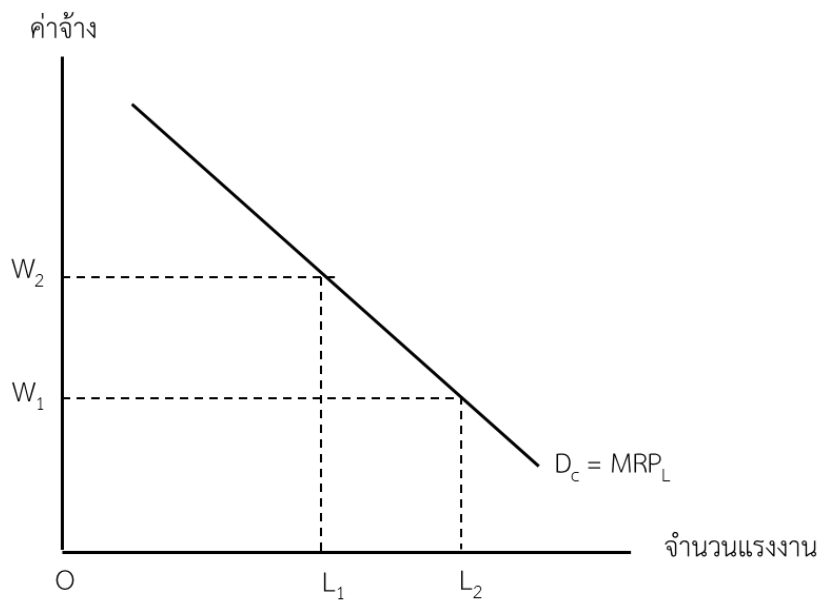
เป็นผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตประเภทที่ดิน ดังจะเห็นได้ว่าที่ดินจะมีจำนวนคงที่ไม่สามารถเพิ่มจำนวนขึ้นได้ ดังนั้นจึงทำให้เส้นอุปทานมีลักษณะตั้งฉากกับแกนนอน และมีความยืดหยุ่นเท่ากับศูนย์ ค่าเช่าในทางเศรษฐศาสตร์จะประกอบด้วยค่าเช่าทางเศรษฐกิจบวกกับค่าเสียโอกาสของที่ดินนั้นๆ แต่ด้วยอุปทานของที่ดินนั้นคงที่ จะส่งผลให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการใช้ที่ดินมีค่าเท่ากับศูนย์ หรือที่เรียกว่า "ค่าเช่าทางเศรษฐกิจที่แท้จริง" (Pure Economic Rent)

2.ค่าจ้าง

ค่าจ้าง คือ ค่าตอบแทนของการใช้ปัจจัยแรงงาน ซึ่งเป็นรายได้หรือค่าตอบแทนที่แรงงานได้รับจากการขายแรงงานเพื่อทำการผลิตสินค้าและบริการ โดยอัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับประเภทของแรงงานและจำนวนของแรงงานในตลาด ประเภทของแรงงานจะมีทั้งแรงงานมีฝีมือและแรงงานไม่มีฝีมือ หรืออาจกล่าวได้ว่าแรงงานมีฝีมือมักได้รับค่าจ้างที่สูงกว่าแรงงานไม่มีฝีมือ และค่าจ้างของแรงงานที่มีอุปสงค์ของแรงงานจำนวนมาก จะสูงกว่าค่าจ้างของแรงงานที่มีอุปสงค์จำนวนน้อยกว่า เมื่อเทียบกับอุปทานของแรงงานที่มีอยู่ในตลาด เส้นอุปสงค์ของตลาดสำหรับปัจจัยแรงงาน จะมีลักษณะลาดลงจากซ้ายไปขวา เนื่องจากอุปสงค์ของแรงงานขึ้นอยู่กับค่าจ้างและจำนวนแรงงาน

3. ดอกเบี้ย

ดอกเบี้ย เป็นผลตอบแทนของการใช้ปัจจัยทุน ซึ่งการได้มาซึ่งปัจจัยทุน จะต้องเอาเงินไปแลกหรือเรียกได้ว่าเป็นการซื้อปัจจัยทุนเพื่อนำมาลงทุน ซึ่งการลงทุนย่อมให้ผลตอบแทนจากเงินที่ลงทุนไป จึงทำให้ผลตอบแทนของการใช้ปัจจัยทุนถูกจัดว่าเป็นดอกเบี้ย โดยการลงทุน ผู้ลงทุนจะเปรียบเทียบต้นทุนกับผลตอบแทน ถ้าผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนสูงกว่าต้นทุนที่ต้องจ่ายไปก็จะตัดสินใจลงทุน ซึ่งอาจจะต้องใช้การหามูลค่าปัจจุบันของเงินประกอบการตัดสินใจด้วย

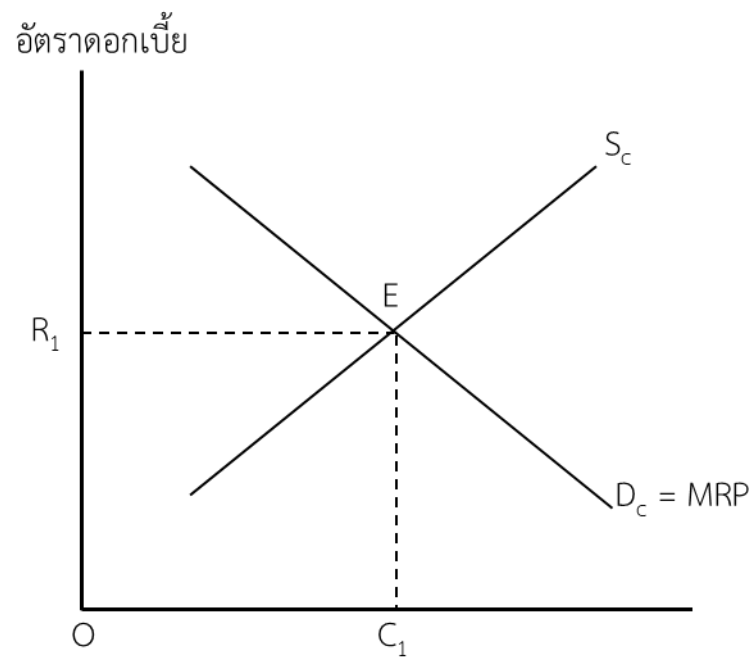
นอกจากนี้ อุปสงค์ต่อการลงทุนยังต้องพิจารณาจากอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย กล่าวคือ ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนควรมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลที่ว่า หากอัตราดอกเบี้ยสูง ปริมาณการลงทุนจะต่ำ แต่หากอัตราดอกเบี้ยต่ำ ปริมาณการลงทุนจะสูง ซึ่งจำนวนเงินทุนที่ผู้ผลิตต้องการ ก็คือ อุปสงค์ต่อเงินทุน ส่วนอุปทานของเงินทุนมาจากการออมของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ โดยได้รับดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทน ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง การออมก็จะมากขึ้น แต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำ การออมก็จะน้อยลง ระดับอัตราดอกเบี้ยจึงมีผลต่อจำนวนเงินออมด้วย

ดอกเบี้ย (ต่อ)

- อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน

อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน จะถูกกำหนดด้วยอุปสงค์และอุปทานของเงินทุน ณ จุดดุลยภาพ ที่ทำให้ปริมาณความต้องการเงินทุนจะเท่ากับจำนวนเงินทุนในตลาดพอดี

4.กำไร

กำไร คือ ผลตอบแทนของผู้ประกอบการ การได้รับกำไรของผู้ประกอบการจะขึ้นอยู่กับความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ หรือความสามารถของผู้ประกอบการแต่ละรายด้วย กำไรจะเป็นเป็นสิ่งที่จูงใจให้ผู้ประกอบการทำการผลิตและพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการ นอกจากนี้กำไรยังสามารถขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจโตขึ้นได้

ความล้มเหลวของตลาด

ความล้มเหลวของตลาด คือ การที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ

สาเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของตลาด

1. การมีอำนาจเหนือตลาด (Market Power) หรืออำนาจผูกขาด
2. ความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
3. การเกิดผลกระทบภายนอก (Externalities) ที่เกิดจากการทำงานของตลาดไม่สามารถสะท้อนต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่แท้จริงของทรัพยากรจากผลกระทบต่อภายนอก ทั้งผลกระทบเชิงบวก เช่น การพัฒนาระบบขนส่ง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และผลกระทบเชิงลบ เช่น การปล่อยน้ำเสีย การพยายามพัฒนาระบบขนส่งแต่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น
4. สินค้าสาธารณะ

แนวคิดความล้มเหลวของตลาด

- แนวคิดของอดัม สมิทท์ กล่าวว่า กลไกการทำงานของระบบเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างเสรีที่มีการแข่งขัน และมีมือที่มองไม่เห็นช่วยในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สังคมได้รับผลประโยชน์สูงสุด
- แนวคิดของวิลเฟรโด พาเรโต กล่าวว่า ระบบเศรษฐกิจจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อระบบเศรษฐกิจนั้นๆไม่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นด้วย ซึ่งพาเรโตเชื่อว่าการแข่งขันอย่างเสรีจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับประโยชน์สูงสุด

หากการจัดสรรทรัพยากรขาดประสิทธิภาพ ก็จะทำให้สินค้าราคาแพง สินค้ามีปริมาณน้อยกว่าที่ควรจะเป็น มีการใช้ทรัพยากรมากเกินไป จะทำให้สังคมได้รับประโยชน์ที่ลดลง รัฐบาลต้องเข้ามาแก้ไขโดยการดำเนินนโยบายเพื่อลดหรือขจัดผลกระทบ

วิธีการแก้ไขปัญหาคความล้มเหลวของตลาด

วิธีการแก้ไขปัญหาคความล้มเหลวของตลาด จะกระทำการโดยรัฐ ได้ดังนี้

1. การแทรกแซงราคาหรือการควบคุมราคาโดยรัฐ และกฎระเบียบการป้องกันการผูกขาด จะสามารถใช้เมื่อกหากเกิดความล้มเหลวของตลาดจากการมีอำนาจเหนือตลาด หรืออำนาจผูกขาดของอุตสาหกรรม
2. นโยบายการกำหนดราคา สามารถใช้แก้ไขความล้มเหลวของตลาดจากความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยจะใช้การกำหนดราคาขั้นสูงและการกำหนดราคาขั้นต่ำ
3. การใช้นโยบายของรัฐ

3.1 ผลกระทบต่อภายนอกในทางลบจะสามารถใช้นโยบายภาษีต่อกิจกรรมทางลบที่มี เช่น ภาษีน้ำเสีย ภาษีสารเคมี ภาษีกำไรจากการผูกขาด เป็นต้น ส่วนความล้มเหลวของตลาดจากสินค้าสาธารณะก็สามารถแก้ไขได้ด้วยนโยบายนี้เช่นกัน

3.2 ผลกระทบต่อภายนอกในทางบวกสามารถใช้นโยบายในการให้เงินอุดหนุน (Subsidies) เช่น การสนับสนุนเงินทางการศึกษา การบริการสาธารณสุข

